

hinder för, att efterlevande make måtte, utan att hos Kongl. Maj:t derom söka tillstånd, få ingå äktenskap med någon utaf den aflidne makens syskon, eller dermed likställig slägtled.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1868.

Ola Månsson
från Blekinge

N:o 303.

Af Herr Ola Månsson: Angående ändring i nu gällande föreskrifter om laxfiskets idkande i den s. k. Pukaviksfjorden.

Genom en af Konungens Befallningshafvande i Blekinge län den 10 April 1820 utfärdad, på åtskilliga, tid efter annan, till förmån för arrendatorerne af Kronans laxfisken i Mörrums ström, meddelade äldre Resolutioner grundad Kungörelse, innefattande bland annat, jemte upphäfvande af nyssnämnda Resolutioner, förbud för laxfiskes bedrifvande af andra än dem, som dertill egde skattlagd rättighet, ifrån den 5 Mars till och med den 5 Oktober hvarje år i Mörrums ström vid Elleholm, samt i skärgården och fjorden (den så kallade Pukaviksfjorden) inom linien emellan Sternö udde och Listers hufvud, äro, till följd af den tolkning, som nu mera af vederbörande embetsmyndigheter gifvits åt detta förbud, såväl ortens i allmänhet fattiga fiskeidkande befolkning, som äfven, bland andra, strandegare inom Mjellby och Ysane socknar af Listers härad i Blekinge län helt och hållet under alla tider af året i fråga om laxfiske förhindrade från utöfvande af den i 1 och 2 §§ af 1 kap. i nu gällande Kongl. Fiskeristadga den 29 Juni 1852 hvarje Rikets innebyggare tillerkända frihet att i öppna hafvet samt vid egna stränder och holmar, så långt deras landgrund räcker, idka och sig till fördel använda allt slags fiske. Oaktadt detta förbud, — hvilket dock tillförene annorlunda tolkats och tillämpats, på sätt inhemtas af Listers Häradsrätts, handlingarne bilagda, utslag den 15 Maj

1834, i anledning af väckt åtal om olofligt fiskande efter lax i fjorden vid hvarje strand, och hvilket förbud, efter ordalydelsen, ursprungligen icke torde hafva afsett detsamma utsträckande till förfång för dem, som i fjorden egde skattlagda fisken, enär den i Kungörelsen omförmälda skatterättighet väl icke rimligen kunnat hänföras till i Mörrums ström belägna, Kronan och enskilde personer tillhöriga skattlagda laxfisken, hvilkas fiskerätt aldrig bevisligen eller lagligen omfattat någon del af fjorden, -- hafva innehafvarne af det vid inre delen af viken belägna hemmanet N:o 1 Pukavik, efter det Kongl. Maj:t genom nådigt Utslag den 17 Maj 1847 förklarar den emot dem af då varande arrendatorn af Kronans laxfisken i Mörrums ström väckta ansvarstalan för olofligt laxfiske inom det fridlysta området af fjorden icke kunna bedömas förr, än den emellan parterna yppade tvist, huru nyssnämnda hemmans innehafvare egde rättighet till laxfiske uti ifrågavarande vatten, blifvit genom stämning, den der sedermera icke ännu uttagits, pröfvad, hittills opåtaladt idkat laxfiske vid deras stränder och holmar i fjorden, likasom åboerne i hemmanen Björkenäs, Gustorp, Skerpinge, Kråketorp och Gallerås, hvilka icke hafva någon del i stranden vid Pukaviksfjorden, i enlighet med Listers Häradsrätts i Juni månad år 1686 gifna dom, fortfarande begagna den sedan urminnes tider tillkommande rättighet till laxfiske utanför hållarne vid Mörrums land; hvarförutan, i fråga om Mjellby och Ysane strandegares rätt till laxfiske uti Pukaviksfjorden, ej mindre flera åldriga vittnen edligen afhörts inför Listers Häradsrätt, på sätt dess domboksutdrag för den 19 Juni 1856 innehåller, och intygat, att bemälda strandegare, så långt någon minnes tillbaka, obestriddt begagnat sina i fjorden skattlagda ålfisken till laxfångst, och att det antagits för gifven sak, att man skulle ega efter behag nyttja sina skattlagda fisken, intilldess först i en sednare tid arrendatorerne af Kronofisket i Mörrums ström sådant förhindrat genom att taga i beslag och bortföra de vid ålfisken utsatta laxgarn, än äfven, enligt ett utaf innehafvarne af berörda kronofisken ifrån midfastan 1849 till samma tid år 1855 den 15 Oktober 1856 utfärdadt intyg, den, fiskare inom Mjellby socken allmänneligen medgifna, rättighet att fritt idka laxfiske medelst vrakning inom fridlystningsfjorden emellan Listers hufvud och Sternö udde, äfvensom vid egna stränder af fjorden, icke under arrendetiden inverkat menligt för laxfisket i Mörrums å.

Men icke nöjde med det sålunda redan vunna intrång uti andra fiskeridkares lagliga rätt, förmådde innehafvarne af kronofisket i Mörrums ström, under förevändning att dermed bereda nödvändigt skydd för detta sednare fiske, att ytterligare, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 22 December 1834, åstadkomma förbud för vrakningsfiske af lax på närmare håll än en mils afstånd utifrån den fridlysta linien emellan Listers hufvud och Sternö udde, hvilket sednare, understundom af kronoarrendatorerne begagnade, förbud, hotande att ointetgöra allt hafsfiske i orten och derigenom beröfva den fattiga befolkningen möjligheten till dess utkomst, och fördenskull, ehuru till en början fruktlöst öfverklagadt, likväl omsider, efter dess

orimlighet och obehöfligheten af åtminstone större delen af det hela fridlysningsområdet inom Pukaviksfjorden blifvit ådagalagd, åter upphäfdes genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 20 Juli 1860.

För att på lagskipningens område söka vinna den rättelse i oftaberörda, deras rätt förnärmande, förbud, som genom detsammas öfverklagande tid efter annan i administrativ väg icke kunnat ernås, hade emellertid förenämnde strandegare inom Pukaviksfjorden, i anledning af väckt åtal för öfverträdelse af förbudet, efter stämning till Listers Häradsrätt yrkat, bland annat att, med ogillande af deremot stridande förbud, varda vid den strandegare enligt lag tillerkända fiskerätt oförkränkt bibehållne, hvilket käromål dock af Underrätt och Hofrätt ogillats, likasom numera jemväl af Kongl. Maj:t genom dess Nådiga dom den 27 Mars 1867, ehuru, vid verkställd omröstning till denna sednare, två af Högsta Domstolens ledamöter varit af skiljaktig mening och, af anförda skäl, icke ansett den till stöd för Mörrums laxfiskegares påstådda rättighet att hindra strandegare vid Pukaviksfjorden att derstädes fiska lax åberopade urminnes häfd, enligt 9 § i Fiskeristadgan, vara ådagalagd, samt fördenskull, med ändring af domstolarnes beslut härutinnan, förklarar nämndemannen Ingeman Eskilsson i Narje och hans i målet uppgifne medparter berättigade att i Pukaviksfjorden utanför sitt land idka fiske äfven af lax utan annan än i 2 och 11 §§ af Fiskeristadgan föreskrifven inskränkning.

Medan berörda rättegång ännu var hos Kongl. Maj:t anhängig, väcktes af riksdagsfullmäktigen för Bondeståndet inom Listers härad vid 1865 års riksdag motion, angående rätt för strandegare och innehafvare af skattlagde fisken att, utan hinder af förbudet, i Pukaviksfjorden fiska lax, hvilken motion lärer afslagits, hufvudsakligen på den grund, att tvisten om ifrågakända fiskerättighet då ännu var på Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning beroende.

Af hvad sålunda och i öfrigt, vid granskning af handlingarne, i saken förekommit, synes med skäl kunna antagas, att ofvan förmälde förbud för laxfiske i Pukaviksfjorden och der utanför i hafvet tillkommit, icke som behöfligt och oundvikligt skydd för laxafvelns befrämjande och i sammanhang dermed för laxfiskena uti Mörrums ström, hvilkas fiskerätt, enligt hvad ostridigt måste anses, ursprungligen icke sträckt sig längre än till sjelfva strömmen, utan fast heldre hufvudsakligen till följd af det öfvervägande inflytande, arrendatorerne af Kronans laxfisken, i afsigt att söka, så vidt möjligt, förebygga all konkurrens i fångsten af och handeln med ifrågavarande slags fisk, genom ofta upprepade obefogade klagomål öfver förment intrång i deras rätt, förmått tillvinna sig hos de administrativa myndigheterna, till förfång för andras enskilda äfven på skattläggning grundade fiskerätt, hvilka, om de ock någon gång lemnats tillfällen i ämnet sig yttra, likväl icke förstått freda sina lagliga rättigheter emot inrotade fördomar och magtmissbruk. Den enda rättsgrund för berörda inskränkning i den enskilda fiskerätten, som numera skulle kunna med något skäl åberopas, vore väl det i 9 § af Fiskeristadgan förekommande stadgande

rörande urminnes häfd, men då denna sednare, -- i afseende å hvilken samma lagrum stadgar, att sådan inskränkning likväl icke finge göras större, än tillgodonjutandet af den särskilda rättigheten oundgängligen kräfde, och att förty Kronans rätt på grund af häfd till enskilda fisken i vissa vattendrag ej finge sträckas till andra lägenheter än dem, der sådana fisken af ålder varit och ännu innehafves, -- ingalunda kan anses vara lagligen styrkt, när, enligt hvad af ofvan åberopade handlingar inhemtas, icke allenast vissa hemman, äfven sådana, som icke hafva någon strand vid Pukaviksfjorden, redan före förbudets tillkomst innehaft och ännu innehafva rätt till laxfiske i fjorden, den de äfven utöfva nära intill mynningen af Mörrums ström, utan äfven under vissa tider arrendatorerne af krono-laxfisken, inseende förbudets obillighet, opåtaladt utan anmärkning af öfrige delegare i strömfisket, medgifvit fritt utöfvande af laxfiske inom det fridlysta området, utan att sådant befunnits menligt för strömfisket, samt dessutom orimligheten och olämpligheten af det ännu gällande fridsförbudet framgår, ej mindre af det från Friherre C. U. Cederström infordrade yttrande, som föregått förut omnämnda Kongl. Brevet den 20 Juli 1860, hvarigenom det förut meddelade förbud för vrakningsfiske af lax en mil utifrån linien emellan Listers hufvud och Sternö udde upphäfts, än ock vid betraktande af det ansenliga område, som nyssnämnda ännu gällande fridlysningslinie, vid en blick på kartan, befinnes omfatta, begränsadt från mynningen af Mörrums ström på vestra sidan utmed Listerslandet till en längd af omkring $1\frac{1}{2}$ mil och på norra sidan till Sternö udde af vid pass $\frac{9}{16}$ mil, med en omkrets af tillhopa omkring 4 mil, så synes hvarken den åberopade häfden eller något verkligt behof af skydd kunna gifva lagligt stöd för bibehållandet af förbudet.

På grund häraf har jag, med hänsyn till frågans synnerliga vigt för ortens talrika och för kommunens fattigvård redan i hög grad betungade fiskesidkande befolkning, den der nu, så länge förbudet hålles i helgd, måste i sina små och bräckliga farkoster begifva sig långt ut på öppna hafvet, för att der, oftast med fara för lif och deras dyrbaraste egendom, fiskeredskapen, söka förvärfva sitt uppehälle, ansett mig, sjelf öfvertygad om att förbudet, öfverflödigt såsom skydd för beståendet af fiskena i Mörrums ström, numera, Staten föga värdigt, kvarstår endast såsom ett vittnesbörd om fordna tiders egennytta och magtmissbruk eller, till följd af bristande insigter, missförstådda egna intressen, böra vördsammast föreslå,

att Riksdagen uti underdånig skrifvelse hemställer, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder förklara, att hittills gällande förbud för idkande af laxfiske i den så kallade Pukaviksfjorden från utloppet af Mörrums ström till linien emellan Listers hufvud och Sternö udde inom Blekinge län upphört att vara gällande; eller ock,

om, emot förmodan, det icke skulle finnas lämpligt att förbudet helt och hållet upphör,

att Riksdagen underdånigst hemställer, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder förklara, att hittills gällande förbud för idkande af laxfiske i den så kallade Pukaviksfjorden från utloppet af Mörrums ström till linien emellan Listers hufvud och Sternö udde i Blekinge län icke må utgöra hinder för utöfvandet af den strandegare och innehafvare af skattlagda fisken enligt Kongl. Fiskeristadgan den 29 Juni 1852 tillkommande fiskerätt.

Utbedjande mig att få denna min motion remitterad till vederbörligt Utskott, anhåller jag att få till Utskottet öfverlemnade de frågans närmare utredning rörande handlingar.

Stockholm den 27 Januari 1868.

Ola Månsson
från Blekinge.

N:o 304.

Af Herr Aug. Danielsson: Angående förändring i Kongl. Förordningen om klockares löneförmåner den 6 Februari 1681.

I sednare tider hafva lagstadganden blifvit ändrade eller helt och hållet blifvit afskaffade, allt efter som tidens kraf, framåtskridande i upplysning samt industriens och jordbrukets utveckling oundgängligen fordrat. Motståndet har ofta varit segt och derföre kan icke förnekas, det ännu mycket återstår att bortrensa, såväl ur lagen som ur gamla stadganden och författningar, som för nutiden ej äro tillämpliga, och ju längre man dröjer med förändringarne, blifver lagen mer och mer otillämplig och leder till större eller mindre men för samhället, hvarför det ock slutligen börjar anses ej som lag utan som olag.

En nära med Kyrkolagen sammanhängande förordning kräfver en skyndsam ändring, som af många kan anses obetydlig, men för många orter inom Riket dock är af största vikt. Jag menar lagens bestämmelse om klockares aflöning, hvilken fråga i många orter lika nödvändigt erfordrar reglering som presternes aflöningsätt.

Så